

RECONQUISTA

KULTÚRA NOVEJ EURÓPY

WWW.RECONQUISTA.SK

APRÍL | DUBEN | 2018

VÝZVA NA ZBIERKU

Pre čitateľov časopisu RECONQUISTA

Šiesteho apríla 2018 bola v skorých ranných hodinách zničená pamätná tabuľa na priečelí rodného domu prezidenta prvej Slovenskej republiky ThDr. Jozefa Tisa. Neznámy páchatel' využil neprítomnosť mestskej polície, ktorá bola práve na výjazde, a niekoľkými údermi kladivom alebo obdobným predmetom spôsobil rozbitie tabule a poškodenie bronzovej busty. Mestskí policajti si po svojom návrate zničenú tabuľu všimli a zaistili úlomky. O niekoľko

hodín sa na miesto činu dopravil správca domu, ktorý podal trestné oznámenie na neznámeho páchatel'a. Po vykonaní obhliadky miesta činu štátnou políciou zvesil správca domu aj ostatné úlomky, ktoré ostali pripevnené na dome. Páchatel' svojím činom spôsobil škodu najmenej vo výške 1 000 €. Táto udalosť dala do pohybu mnohých národovcov, ktorí začali dobrovoľne posielat' príspevky na obnovenie tabule.

Záujemcovia, ktorí by chceli finančne podporiť inštaláciu novej pamätnej tabule a rekonštrukciu rodného domu, môžu svoje príspevky posielat' na účet:

SK 91 1111 0000 0013 8402 6000

ÚVODNÍK

RECONQUISTA #2

Ako vravel Štefánik: „Ja sa prebijem, lebo sa prebiť chcem!“, tak i my sme tu s novým číslom, pretože vám chceme priniesť trochu duchovnej stravy. Naše prvé číslo časopisu Reconquista sa stretlo s veľkým prijatím, čo si veľmi vážime a tešíme sa z toho. Už takto v úvode by som chcel poďakovať všetkým tým, ktorí podporili náš projekt finančne, reklamou, alebo zakúpili tlačенú verziu nášho časopisu. Aj vďaka nim držíte v rukách už druhé číslo nášho časopisu.

Uplynulý mesiac bol na Slovensku v znamení politických škandálov a kauzy zavraždenia novinára Jána Kuciaka a jeho

priateľky. Okamžite po vražde sa strhla hystéria, ktorú rozpútala tzv. politická opozícia súčasnej vlády, ktorá viní Ficovu vládu zo smrti žurnalistu. Opozícia vytvorila bez akýchkoľvek dôkazov zdanie, že na Slovensku sa vraždia novinári kvôli tomu, že píšú o kauzách a prechmatoch vlády. Opozícia spolu s médiami vyženú do ulíc tisíce ľudí. Konšpirační národovci v zelených tričkách, teda pardon, „neštandardná opozícia“, začína obhajovať a chrániť Ficovu vládu. Pre mnohých „národovcov“ sa Fico stáva jediným záchrancom pred masovou imigráciou. Konšpirátori dokonca šíria informácie, že na protest prídu ukrajinskí ostreľovači, ktorí budú vraždiť ľudí. Podľa ich informácií profesori v Bratislave rozdávali svojim študentom kukly. No a v Bratislave ste sa v čase protestov nemohli ubytovať, pretože všetky hotely boli plné zahraničných profesionálnych protestujúcich. Predseda vlády a minister vnútra odstupujú, aby tak trochu upokojili verejnosť a nahrádzajú ich bábky, ktoré si sami vybrali.

Ako by sme mohli zhrnúť celú túto situáciu? Totálna fraška! Politika na Slovensku je na tak veľmi nízkej úrovni, že inteligentný človek len krúti hlavou nad toľkými nezmyslami a primitívnymi dezinformáciami. A čo na to hlúpy človek? Ten sa nechá strhnúť davom, nechá sa ovládať svojimi pudmi a pridá sa na jednu z pomyselných strán, ktoré sú v tomto prípade dve – vláda a opozícia. A ani jednej strane nejde o vyšetrenie vraždy novinára a kto si to myslí, ten je skutočne naivný. Obom stranám ide iba o politickú moc. Mnoho našich čitateľov sa nás pýtalo na

postoj k tejto kauze. Aký máme postoj k vražde, aký máme postoj k protestom a na ktorej strane stojíme. Samozrejme, že vražda dvoch mladých ľudí je strašná vec. Ak by skutočne išlo o vraždu za Kuciakovu prácu a pisanie, bolo by to o to strašnejšie, pretože by to bol akt štátneho terorizmu. Zatiaľ však neexistujú žiadne dôkazy o tom, že to tak skutočne bolo. Múdry človek si najprv zistí všetky dostupné informácie a posúdi dôkazy a až potom vyriekne súd. No a my zatiaľ vieme iba to, že sa vražda stala. Všetky ostatné informácie sú iba dohadmi a špekuláciami.

A čo protesty? Osobne považujem za pozitívne, že ľudia protestujú proti zlej vláde. Nepovažujem všetkých protestujúcich za hlupákov, pretože mnohí obyčajní ľudia to myslia úprimne a už majú dosť Ficovej vlády a rozkrádania. Čo si však mnohí neuvedomujú je to, že protesty majú za cieľ otvoriť cestu k moci opozícii, ktorá je podľa nás rovnakým zlom, ako je Ficova vláda (áno, stále je Ficova). A pretože nevidíme svet čiernobielo a nepodliehame tlaku médií hlavného prúdu, ani alternatívnych médií, aby sme si vybrali jednu z dvoch strán,

nepostavili sme sa ani na jednu z týchto strán. Bridí sa nám podpora vlády i opozície. Vidíme tretiu stranu mince a držíme sa jej. Vždy budeme stáť na strane ľudu a pravdy, to je tretia strana mince.

A čo si treba z tohto všetkého zobrať? Žijeme v dobe informačnej vojny, kedy sú celé masy riadené informáciami, ktoré dostanú. Sú však všetky tie informácie pravdivé? Premýšľajme, zapojme do našich činov rozum a nie len základné ľudské pudy. Overujme si každú informáciu! Rozmýšľajme o dôsledkoch našich činov! Nikdy neustupujme z našich pozícií, nedegraduujeme našu česť tým, že podporíme „menšie zlo“, aj keď sa to zdá momentálne výhodné. Pretože podporou zla nikdy nevykonáme dobro, vykonáme iba zlo. Buďme čistí v našom presvedčení a vždy konajme čestne. A práve k takémuto správaniu sa snažíme viesť ľudí pomocou nášho časopisu. A to tým, že vám predstavujeme osobnosti, ktoré nikdy nezišli zo svojej cesty, vysvetlenia, ako funguje svet, politika, či ľudská povaha.

Jakub Hromoslav Škrabák
jakub.skrabak@reconquista.sk

ČERVENÁ ODYSEA

Príbeh Mikuláša Gaceka

„Celú noc sme mrzli v hlbokom zákope v prednej línii, na pozorovacom poste: dvanásť uzímení, skrehnutí vojačikovia, trinásť ja, ich veliteľ. Tu z prava zarapčal guľomet našej roty. A mali sme pred sebou ani nie na sto krokov celý rad divných ľudí s dlhými, tenkými bodákmi. Sťahy boli zo zeme vyrástli. Zohnutí utekali na nás hore prikrím svahom. Priatelia chytali pušky do skrehnutých rúk. No spustiť... Kto vie, aká moc im bránila spustiť kohútik? Len fakt ostane faktom, že z nášho zákopu nevyšiel na útočiach Rusov ani jediný výstrel. Urá- urá-urá... Urá!... Urá!...- splašene streptalo vo vlhkom povetří niekoľko hlasov pred nami.“

Takto sa poddôstojník Mikuláš Gacek na východnom fronte prvej svetovej vojny dostal do ruského zajatia. Ale pekne po poriadku. Vráťme sa na začiatok tohto príbehu. Príbehu Slováka a jeho červenej odysey.

Písal sa 16. Júl 1895. Manželom Gacekovcom sa narodí syn Mikuláš a mnohých zrejme prekvapí, že na svet prichádza v Budapešti. Tam Gacekovci ako mnohí iní Slováci prišli za prácou. Mikuláš má šesť rokov, keď sa jeho rodičia finančne zmohnú natoľko, že sa rozhodujú pre návrat do rodného Vyšného Kubína. Tam kupujú starší mlyn pre podnikanie. Začiatky

mlynárskeho remesla sú ťažké a mlyn potrebuje modernizáciu. Preto sa rodina rozhoduje odísť za zárobkom, tentoraz do Ameriky. Dočasným domovom sa im stane americká Pensylvánia. Mikulášov otec Albert sa postupne vypracuje až na predáka v miestnej bani. Mikuláš sa ukazuje ako šikovný študent angličtiny, no v dvanástich rokoch odchádza s krstným otcom späť na Oravu a čoskoro ich nasledujú aj jeho rodičia. Mladý Gacek navštevuje meštianku v Dolnom Kubíne a v roku 1914 zmaturuje na vyššej obchodnej škole v Liptovskom sv. Mikuláši. Teda v dobe, kedy maturita nielen že nie je samozrejmosťou, ale v podstate

predurčuje ku kariére nižšieho úradníka a zároveň prepožičiava takto vzdelanému človeku vyšší spoločenský status. Zároveň sa tak však deje v dobe, kedy sa Európa má nenávratne zmeniť.

Počas štúdia sa v ňom rozvíja nie len láska k literatúre, ale aj slovenské národné cítenie. Na škole sa stáva členom tajného študentského spolku „Mor ho!“. Na tajné aktivity neskôr spomína takto: *„Začiatkom minulého leta (1913) u nás pod Chočom vysedávali sme v zelenej besiedke pod mlynskou priekopou a čítali najnovšie číslo Púčkov, prvý raz ich medzi nás doniesol Ferdík Čatloš, keď ho v roku 1912 v Kežmarku pre slovenské národné povedomie zo školy vyhodili. Vtedy sme prvý raz vyslovovali to sladké slovo - revolúcia.“* Leto 1914. Začína sa prvá svetová vojna a mladý Gacek v septembri narukuje k 15. Honvédskemu pluku do Trenčína. Ako „pansláva“ ho napriek vzdelaniu neustanovia dôstojníkom, ako bolo zvykom a 8. marca 1915 odchádza na front pri riekú San, kde po dvanástich dňoch padá dobrovoľne do ruského zajatia.

Je bežnou praxou u všetkých bojujúcich strán, že vojnoví zajatci sa využívajú na rôzne práce v tyle. Tak sa aj Mikuláš Gacek

dostáva na práce vo Voronežskej gubernii a neskôr za Ural. V zajatí, na prácach, sa zoznamuje s Čechmi a prvý krát počuje o česko - slovenskom odboji. Číta noviny Čechoslovák, kde sa ale Slováci napriek názvu nespomínajú. Českí spoluzajatci mu to vysvetľujú tak, že je to kvôli cudzine, kde nás nepoznajú a hneď, ako nás Česi oslobodia, sa to zmení. Na to Gacek odpovedá: *„Oslobodíte? Taká sloboda by nás nemohla tešiť. Byť vám na večné veky zaviazaný vďakou... Nie! My sami sa musíme chytiť do roboty. My sami si slobodu musíme zaslúžiť.“*

Po zvrhnutí cára, v marcovej revolúcii 1917, nastáva fáza masového budovania česko - slovenských légií v Rusku. To využíva Gacek ako zapálený pansláv a slovenský národovec a okamžite sa k nim hlási. Je pridelený do 7. Tatranského pluku, ktorého tretina je tvorená Slovákmi - dobrovoľníkmi. Čoskoro je ako slovenský vzdelanec povolaný ako emisár ČS légie. Udalosti však už naberajú rýchly spád. Nová ruská armáda je vplyvom boľševickej agitácie v rozklade, Ukrajina má rozsiahlu samosprávu a snaží sa ísť svojou cestou. Práve v tomto čase sú česko-slovenské légie popri ruských úderných bataliónoch jedinými disciplinovanými a bojaschopnými jednotkami. To však proti nemeckej presile nestačí a légie sa po dohode s novou, ešte neistou boľševickou vládou začínajú sťahovať na východ až k Vladivostoku, odkiaľ sa majú preplaviť do Francúzska a pokračovať v boji. Pri ústupe légií sa Gacek od českého legionára dozvedá o boji Slovákov z 3. Práporu 7. Tatranského pluku s postupujúcimi Nemcami: *„Ti se bili, ti kluci! Ti šli na Němce jako zdivočelí.“* Do zápiskov zaznamenáva aj rozprávanie o hrdinskej smrti slovenského práporčíka Dušana Hatalu: *„Pred útokom všade zháňal pušku a keď nebolo zvyšnej, kdesi našiel sekeru... V ľavej ruke revolver, v pravej sekera - tak sa prvý prebil prednou líniou*

nemeckej obrany až kým ho neskosil guľomet.“

Máj 1918 je naplnený bojom česko-slovenských légii s boľševikmi, ktorí sa ich snažia často násilne odzbrojiť a zabrániť im v odchode do Vladivostoku a ďalej na západoeurópsky front. Opisuje ich aj hrdina tohto príbehu: „*Boľševici obkružili delostrelecký vlak, len čo na stanici zastal... Výjednanie ešte trvalo, keď zo stanice zarapčal sovietsky guľomet. Počuli sme nemecký a maďarský povel! Naši sa za chvíľu spamätali a temer holými rukami sa vrhli na zákerných nepriateľov a stanicu dobili.*“ Áno, skutočne to bolo takmer holými rukami pretože pred tým ich boľševici odzbrojili, čo bolo podmienkou ďalšieho voľného presunu do Vladivostoku. Na sto mužov vo vlaku pripadalo tak desať pušiek, ktoré si mohli nechať na osobnú ochranu a pár poskrývaných revolverov a granátov či bodákov. A prečo tie maďarské a nemecké povel? Dôvod je prostý, často až tretina či dokonca polovica bojových oddielov Červenej armády je tvorená bývalými zajatcami z armád Rakúsko - Uhorska a cisárskeho Nemecka. A tí nenávidia česko-slovenských legionárov ešte viac než Rusov. Inteligencia, vzdelanie a národné povedomie ho predurčilo byť vedúcou osobnosťou a stáva sa výchovným komisárom, ktorý vzdeláva a verbuje slovenských dobrovoľníkov do légii. Pracuje predovšetkým v Irkutskom tábore pre Slovákov, kde presviedča Slovákov k národnému prebudeniu a k akcii. Zdá sa, že muži, ktorí sa pridali k odboju až začiatkom roku 1918, sa do boja ani nedostanú. Osud to však zariadi inak a príslušníci 3. divízie, do ktorej spadal aj Gacek 12. Pluk M.R.Štefánika, sa zapája do vyše roku trvajúcich vyčerpávajúcich bojov proti červeným na Transsibírskej magistrále. Predstavme si to, vojna v Európe skončila už takmer pred rokom, no časť našich legionárov stále musí bojovať na

Sibíri. Raz ale všetko končí a začína nové. Ten nový začiatok prichádza 21. Júla 1919, kedy sa Gacek so spolubojovníkmi nalodí vo Vladivostoku na loď Logan. Jeho anabáza (návrat) vedie cez Čínske more, Indický oceán, Červené more, Suezský prieplav, Stredozemné more a Balkán, do vlasti. Do oslobodenej, vysnívanej vlasti.

Po ceste cez polovicu planéty sa opäť vracia domov. Absolvuje notárske skúšky a pracuje postupne v Lokci, Párnici a v Dolnom Kubíne. V roku 1926 sa žení a v mesiacoch, kedy vznikala 1. Slovenská republika, sa sťahuje do Bratislavy. Ďalším zlomom v jeho živote je rok 1940, kedy je vymenovaný za kultúrneho atašé nášho mladého štátu v Moskve. Svoje prvé dojmy zo sovietskeho hlavného mesta popisuje v denníku takto: „*Na čo všetko sa tu stojí v rade! Všade ten prenikavý zápach zmesi naftalínu, horiaceho benzínu a hnilyby.*“ Ako kultúrny atašé chodieval na divadelné predstavenia či výstavy, kde má aspoň občas šancu diskutovať s ľuďmi aj bez obavy zo sledovania tajnou políciou. Jeden takýto rozhovor s miestnym činiteľom Komsomolu zaznamenáva: „*Nesmiem povedať pravdu, nesmiem povedať svoju mienku. Niet horšej ubíjajúcej veci! My máme dosť prázdnych, bombastických slov, cítime že tu nie je nič v poriadku, že by sa malo čosi od základu zmeniť a zmeniť predovšetkým toto strašné ovzdušie nedôvery, zakríknutosti a neslobody. Ten úžasný strach pred neznámym, Damoklov meč, čo každému z nás visí nad hlavou, podlamuje energiu znemožňuje naplniť rozvinúť sily.*“

Celkovo je československý kultúrny atašé, ktorý v Rusku pôsobí už takmer dvadsať rokov (najskôr ako zajatec a neskôr ako legionár), zo sovietskeho sveta rozčarovaný. Nie z Ruska ako krajiny, ktorú si obľúbil, ale zo sovietskeho režimu. Napokon, nechajme prehovoriť jeho denník: „*Za krátky čas čo som tu, pozorujem, že sa im ťažko buduje*

ten socializmus. Stalin tu vytvára kastu malomeštiakov, ktorých jedinou túžbou je urvať pre seba čo najviac.“

Koncom júna 1941, po napadnutí ZSSR Nemeckom sa náhle končí Gacekova diplomatická úloha. Ako občan Slovenskej republiky sa stáva väzňom NKVD a až po strastiplnej ceste sa cez Kaukaz, Turecko a Balkán dostáva konečne na Slovensko. To ešte netuší ako veľmi mu neškodná diplomatická činnosť v Moskve poškodí povojnový život.

Po návrate do vlasti nevykonáva žiadnu verejnú funkciu. Činný je len ako zvolený podpredseda Spolku slovenských spisovateľov. Koniec vojny sa blíži a s ňou aj Červená armáda. Tvrdý úder osudu na seba nenechá dlho čakať a už 5. apríla je Gacek v Dolnom Kubíne zatknutý príslušníkmi NKVD. O jeho zatknutí vraj mala rozhodnúť revolučná rada SNP, no objavila sa aj teória o tom, že ho udali dvaja bratia, aby sa sami zachránili pred uväznením.

Tajne si o tom všetkom zapisuje: „Od 5. apríla, ako ma v Dolnom Kubíne areštovali, vláčili nás po pivniciach v Párnici, Zázrivej a Ružomberku. Odovzdali ma do kompetencie SMERŠ. Silou mocou mi

chceli prísť za golier špionáž, ktorú som vraj v Moskve na našom vyslanectve robil.“ Počas vypočúvania sa mu major vyhráza, že ho môžu nie len kvôli špionáži súdiť, ale aj kvôli účasti v česko - slovenských légiách a ich boji proti boľševikom. Gacek mu na to odpovedá, že bojovali len za národné oslobodenie a voči boľševikom zasiahli až vtedy, keď ich začali násilne odzbrojovať a chceli ich zajať a nedopustiť ich odchod z Ruska.

Začiatkom mája je Gacek odsúdený na desať rokov do sovietskeho GULAG-u. Jeho denník o tom prezrádza nasledovné: „*Ohlušujúci rozsudok sovietskeho vojenského tribunálu: desať rokov nápravne - výchovných táborov! Na čelo vystúpil studený pot. Horko na duši, bezútešne. Veď je to ako rozsudok smrti!*“

Nasleduje dlhá, strastiplná cesta až do sovietskeho Kazachstanu. Toto súostrovie Gulag ako ho nazval slávny spisovateľ Alexander Solženicin sa má pre neho stať na desať rokov krutým domovom. O ceste píše: „*Z Lvova cestujeme do kazachstanského Karabachu. Od 30. septembra do 20. októbra v amerických vagónoch bez priční. V dvojitom vagóne je nás osemdesiatpäť. Eudia napchatí na dlážke bez slamníkov,*

bez diek, len v tom, čo mal kto na sebe. A už začína mrznúť. Ďalšia štácia tej kalvárie - Karlag. Si väzeň s číslom 310369... !“

Medzitým, doma na Slovensku intervenuje mnoho osobností za prepustenie Gaceka. Pridajú sa dokonca aj komunisti - literáti, ako Clementis či Novomeský. No pre neho nastáva tvrdá, sovietska realita, realita teroru.

„Prvá štácia bola Saraň. Rok 1946. Od februára do polovice apríla bývame v zemľanke, v tej zime nosím deravé válenky. Robíme v tehelni, ktorá je vzdialená 20 kilometrov. Nemocnica 18. Apríla až 20. Júna 1946. Pomalé umieranie na svrab.“

Gacek, ako tisíce Slovákov, ale aj iných občanov povojnovej ČSR zažíva na vlastnej koži temnú realitu komunistických pracovných koncentračných táborov. Možnosti sú zúžené na dve hlavné cesty. Bojovať s osudom a mať aspoň nádej na prežitie, alebo sa pomaly opustiť fyzicky, no najmä duševne a skončiť v jame plnej tiel obetí komunizmu.

„Koncom roku 1949 vlna nového zosilneného teroru zasiahla i nás v lágroch. V novembri zrušili všetky úľavy a previezli nás do špeciálneho lágra v Spassku, do tej hromadnej mohyly národov.“

Z tohto tábora opisuje veľmi živým spôsobom vraždnú nenávisť medzi kastou zločincov - tzv. *Vor* v zákone (zločinci v práve) a zradcami, spolupracovníkmi s väzenskou správou tzv. Sukami. Ďalšou kategóriou nenávisť prítomnej takmer v každom gulagu, je boj medzi ruskými a ukrajinskými väzňami. Je to boj medzi sovietyzovaným ruským človekom a národne prebudeným Ukrajincom, často bývalým príslušníkom podzemnej Ukrajinskej povstaleckej armády. Detailne vo svojom denníku tiež zachytáva povstanie väzňov v táboch a jeho doslovne rozdrvenie pod pásmi sovietskych tankov. O tom, aký zúrivý boj tam musí prebiehať svedčí, že síce len

improvizovanými zbraňami vyzbrojení väzni, ktorých hynie cez sedem stovák, zo sebou do pekla poberie aj takmer dvesto po zuby ozbrojených vojakov.

V roku 1953 zomiera geniálny generalisimus Stalin a Chruščov jeho vládu verejne podrobí kritike. Represie stalinského typu pomaly miernia svoju podobu. Ide to ale pomaly, tak ako všetko v krajine sovietskeho raja. Aj to málo však dáva nášmu rodákovi nádej, že sa mu predsa podarí návrat domov. Že znovu uvidí svojich milovaných a svoju vlasť. Ešte to síce potrvá, no ten deň naozaj prichádza. Je to takmer symbolické. Jeho piaty návrat na Slovensko sa 4. Apríla 1955 konečne stáva realitou. Po desiatich rokoch, tesne pred Veľkou nocou – symbolom zmŕtvychvstania je Mikuláš Gacek doma.

Peter Legény

peter.legeny@reconquista.sk

Vysvetlivky:

Komsomolec - člen Komunističeskij sojuz molod'oži, komunistického zväzu mládeže

NKVD - Narodnyj komissariat vnutrennich del, Ľudový komisariat vnútra bola sovietska štátna polícia. Preslávila sa prenasledovaním a likvidáciou skutočných aj domnelých odporcov komunistického režimu.

SMERŠ - Smert' špionam, vojenská kontrarozviedka Červenej armády zameraná na boj proti špiónom a kolaborantom. Preslávila sa nútenou deportáciou ruských či ukrajinských emigrantov z čias po 1. svetovej vojne, ako aj celých etník či malých národov, ktoré bojovali voči komunistickému režimu.

GULAG - Glavnoje upravlenije lagerjami, hlavná správa táborov. Systém trestaneckých pracovných táborov pre skutočných aj domnelých odporcov komunistického režimu. Značná časť ich väzňov sa upracovala k smrti alebo zahynula násilnou smrťou.

Zdroje:

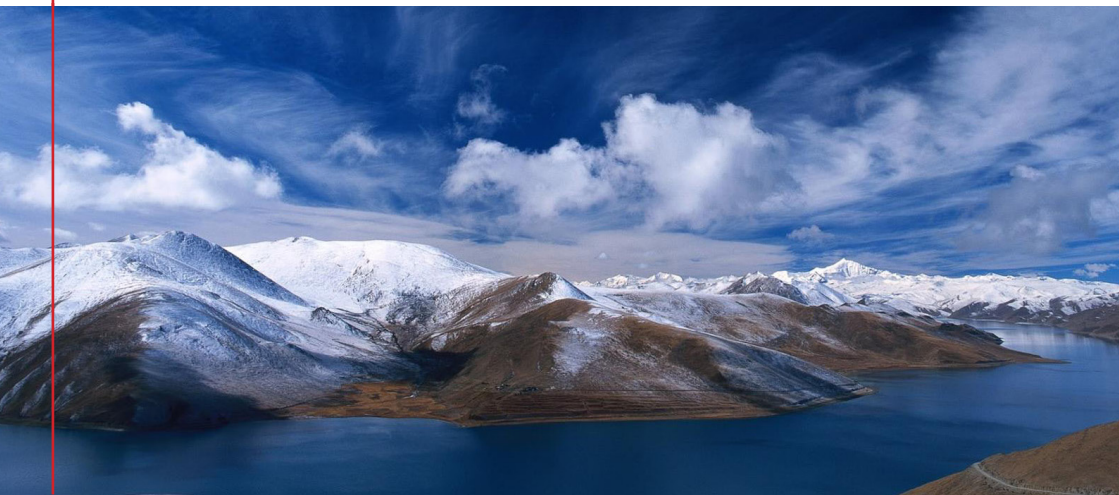
Mikuláš Gacek: sibírske zápisky, 1936

Ľudovít Jančo: Tajný spolok „MOR HO!“, 2004

Milota Zelinová Gaceková: Mikuláš Gacek. Päť osudových návratov, 2017

SEVERSKÉ KRIMI

Prípady Pokrytec

Viete čo je smutným paradoxom mierneho nárastu predajnosti a záujmu o knihy? Ohromná moc komerčného potenciálu, ktorý stimuluje mnohé vydavateľstvá. Ani v minulosti neboli podmienkou úspechu autora len jeho umelecké schopnosti, veď mnohí sa ho ani nedožili. Subjektivita a laxnosť kritérií sú v umení ľahkou korisťou súdobého materializmu. A toto nie je jediný fenomén postmoderného *Literárneho priemyslu*, pre ktorý by si bol možno pán Gutenberg vzal svoj patent radšej do hrobu. Expanzia *nordic noir* bola vskutku imponantná a aj keď pomaly stráca paru, stále je v kurze. To je dostatočný dôvod považovať, čo reálne čitateľom ponúka.

Sumár škandinávskych laureátov Nobelových cien za literatúru nie je jediným dôkazom, že potomkom Vikingov to s perom jednoducho ide. Súčasní autori úspešne nadviazali na tradične brilantné opisy a silné charaktery hlavných postáv. Špecifikom severanov je zdá sa hojný výskyt bývalých policajtov, novinárov, či právnikov, ktorí v sebe objavili literárny talent. Tí šikovne využívajú svoje skúsenosti, aby do príbehov prepašovali autentické prvky vyšetrovacích metód, moderné technológie, alebo aj spoločenské napätie s presahom do politických machinácií. V tomto spočíva sila a podľa mňa zároveň

trpká kontroverzia modernej literárnej vlny. Nie je totiž pravdepodobné, aby sa bežný Švéd(Dán, či Nór) nestretol s fatálnymi dôsledkami sebanenávisti a otvorených hraníc, oficiálnej doktríny minulých dekád. Multikulturalizmus, skazený symptóm marxizmu, vyústil v zásadné a nezvratné zmeny v spoločnosti na severe Európy. Ak aj pripustím diskusiu o závažnosti situácie, hoci je podľa mňa alarmujúca, nechce sa mi jednoducho veriť, že je literárne nevďačná a neoplatí sa ňou zaoberať.

V každom väčšom meste alogénny imigranti vytvorili tzv. *no-go zóny*, kam sa boja ísť zasahovať aj bezpečnostné zložky(nedokážu

vraj zabrániť ani vzniku ďalších). Vďaka pomoci, alebo nečinnosti zodpovedných, dochádza k systematickej výmene pôvodného obyvateľstva prisťahovalcami. Súvis s prudkým nárastom kriminality a zvyšovaním bezpečnostného rizika je neutajiteľný. Vážne trhliny dostáva aj sociálny systém, ktorý nebol na takú masívnu vlnu imigrantov, často neschopných sa produktívne začleniť do spoločnosti, pripravený. Nič z toho by samozrejme nebolo možné, keby nad formovaním verejnej mienky s tichou, či otvorenou podporou politických špičiek, nebdel *Tretí sektor*. Aj tí najnaivnejší však už začínajú rozpoznávať priepastný rozdiel medzi prezentáciou médiami a realitou. Nie je mierne napísané kontroverzné, že o tom všetkom sotva v nejakej severskej kriminálke, detektívke, či thrillery nájdete nebagatelizovanú zmienku? A viete o čom sa naopak píše? Ťažko považovať za náhodu, že o pravicový extrémizmus, neznášanlivosť, prejavy náboženskej intolerancie, sexizmu a samozrejme „temnú minulosť“, nie je núdza. Cynizmus par excellence.

Spomínate si ešte na nevidaný úspech trilógie *Millenium* od švédskeho autora *globálnych bestsellerov*, Stiega Larssona? Svoj podiel na šokujúcej predajnosti tohto diela samozrejme malo aj sfilmovanie príbehu o novinárovi Blomkvistovi a extravagantnej Lizbeth. Marketingová mašinéria zabrala a doslova vydláždila cestu neznámym, začínajúcim autorom. Nie je žiadnym tajomstvom, že práve Stieg Larsson bol počas svojho života jedným z najznámejších a najvplyvnejších antifašistických aktivistov, plodný komunista koketujúci s trockizmom. A to dokonca na plný úväzok, keďže viedol nadáciu mapujúcu pravicový extrémizmus - *EXPO* a vydával rovnomenný časopis, dopisoval pre *Searchlight* a takto by sa dalo pokračovať ďalej. Mnohí už asi tušia, že v trilógii sa tajomný eugenický program a sexuálne násilie na hlavnej protagonistke

neobjavili náhodou. Zaujímavý začiatok, čo myslíte?

Hviezda Joa Nesboa začala stúpať ešte skôr. Po debute *Netopier* síce nevystrelila do neba, ale vytrvalo stúpa dodnes. S 25 miliónmi predaných kníh patrí k najproduktívnejším a najprekladanejším spisovateľom sveta. Už v treťom pokračovaní série o detektívovi Harrym Holeovi, ktorý u nás vyšiel pod názvom *Zrada*, objavil čaro *stále aktuálnych tém* neonacizmu a kolaborácie s nacistickým Nemeckom počas druhej svetovej vojny. Ako prezieravo a v argumentácii presvedčivo to vyznelo, si prečítajte a posúďte sami.

V športe je kráľovná atletika, v severskej krimi švédska ex-ekonómka Camilla Läckberg. Hegemóniu mužov obľubujúcich *médium* krvavé mŕtvolky a zvrátené spôsoby, spestruje typicky ženským elementom, píšucim s dôrazom na psychológiu postáv. Zdanlivo podobný motív s prelínaním deja z minulosti, tvorí zápletku jej knihy, ktorá u nás vyšla pod názvom *Pankhart*. Opäť je cítiť platonickú snahu o objektívnosť pri hodnotení pohnútok záporákov. Ako ináč, opäť v duchu „zdravého rozumu“ nakoniec dôjde k vytriezveniu.

Henning Mankell, skúsený autor detektíviek, podľa ktorých bol natočený aj známy kriminálny seriál, píše: „Wallander sa zrodil na základe túžby písať o narastajúcom rasizme vo Švédsku v osemdesiatych rokoch minulého storočia. Rasizmus je podľa mňa zločin a tak mi prišlo prirodzené, že napíšem kriminálny román.“ Šľachetné.

Debutant so šikovným jazykom - *Ingar Johnsrud*, hrá v prvej časti trilógie *Viedenské bratstvo* na „netradičnú“ nótu. Eugeniku, okupantov, dvojitéch agentov. Nemali sme to tu už niekde? Dokonca nie raz! V príbehu očakávajte čelnú zrážku so sadistickým psychopatom, praktizujúcim bezcitné pokusy na ľudoch, konzervatívnu kresťanskú sektu, intergalaktického zabijaka v skúmanke a štipku strachu z terorizmu.

Schematicky dokonalá postmoderna, vďaka vyšetrovateľke nevysloviteľného mena, dotiahnutá takmer do dokonalosti.

Podstatná časť deja knihy *Posledný pútnik*, za ktorú Gaard Sven „vyfasoval“ *Rivertonovu cenu* a *Sklenený kľúč*, sa odohráva... Áno, nebudete veriť, zas počas hašterenia sa Quislingovho *Nasjonal Samling* a odbojár z *Milorg*. To by už niekto mohol nazvať *klišé*, nie? A viete čo je na tom najkrajšie? Aftenposten to vedia aj za vás:

„Aj sedemdesiat rokov po tom, čo stiahli svastiku z nórskeho stožiarov, je táto téma živá. Gard Sveen ju vracia do stredobodu záujmu.“

Nejaký ten prototyp vulgárneho neonacistu s tupým výrazom tváre a plnými ústami „intelektuálnych“ výkalov, sa nájde aj u manželov Bjorlindovcov. Konkrétne v poradí tretej knihe zo série o Olívii Rönningovej a Tomovi Stiltonovi - *Temný úsvit*. Ale nie je toho už dosť? Začína byť zbytočné kopíť na túto hrbu *názorového stredoveku* ďalšie mená a ich diela. Túto jar ani náhodou nerobí jedna lastovička.

V žiadnom prípade nespochybňujem autorskú slobodu. Tá je posvätná. Ide o zhrnutie stereotypov, ktoré sa v príbehoch (okrem vražd najrôznejšieho typu) opakujú a tých, ktoré z nejakých dôvodov úplne absentujú. Možno je prehnané vynášať rozsudky nad autormi na základe ich vymyslených príbehov, no faktom zostáva, že ak za ne radi preberajú literárne ceny a honoráre, mali by za ne vedieť prebrať aj zodpovednosť. Milióny čitateľov na celom svete, ktorých obdiv niekedy hraničí s fanatizmom, im dávajú do rúk nebezpečnú zbraň. Jej meno je *manipulácia davu*.

Zostaviť všeobecne platný vzorec správania sa bežného čitateľa pri nákupe literatúry je zrejme nemožné. Nech už si vyberáme podľa čohokoľvek, sme aj tu chtiac-nechtiac dobrovoľnými väzňami ponuky a dopytu. Žiaľ, dopyt vytvárame všetci.

Aj tí (možno hlavne tí), ktorí radi utekajú pred realitou, trpia nudou, memorujú zo zvyku, alebo len nechcú vyzerať hlúpo, keď sa v kolektíve rozoberá hrdina známeho bestselleru. Knižný trh to zdeformovalo. A to tým, že vydavateľstvá pozorne striehnu na vlnu čitateľského záujmu, pretože odčasnej reakcie a presne trafenej ponuky závisí finančná stabilita nakladateľa. Veľmi zjednodušene si vydávaním „menej hodnotných“, ale rentabilných kníh niektoré vydavateľstvá budujú kapitál na vydávanie okrajových, kvalitnejších titulov. V tom lepšom prípade. V tom horšom sa na vydávanie konzumu, ktorý nemá ani hodnotu papiera, na ktorom je vytlačený, rovno špecializujú, pretože trhový kapitalizmus takémuto výberu praje. Zo zisťných dôvodov je ďaleko jednoduchšie vyhovieť spoločenskej objednávke, ako ísť proti prúdu. Severské krimi nevynímajúc.

Jozef Benedikovič

jozef.benedikovic@reconquista.sk

Zdroje:

www.severskekrimi.sk

www.severskekrimi.cz

www.stieg-larsson.cz

Stieg Larsson – Millenium I, II, III, 2015, Ikar

Jo Nesbo – Zrada, 2008, Ikar,

Cilla a Rolf Bjorlindovci – Temný úsvit, 2015, Ikar,

Gard Sveen – Posledný pútnik, 2015, Premedia

Ingar Johnsrud – Viedenské Bratstvo, 2016, Premedia

Vysvetlivky:

No-go zóna - miesto kontrolované skupinou ľudí, ktorí používajú násilie k zabráneniu vstupu ostatným

EXPO - švédsky antifašistický magazín a nadácia, <http://expo.se>

SEARCHLIGHT - britský antifašistický časopis, <http://www.searchlightmagazine.com>

Rivertonova cena – literárne ocenenie za najlepšiu nórsku detektívku

Sklenený kľúč – významná lit. cena udeľovaná každoročne najlepšej severskej detektívke

FUTURIZMUS

Keď je umenie radikálne

Rýchlosť, dynamika, zvuk burácajúceho motora auta, zvuky prebúdžajúceho sa veľkomesta. Oslava mužnosti a hrdinstva, poézia vojny. Hurhaj a krik demonštrantov, radikálne deštruktívne činy. Zavrnutie starej doby a prijatie novej. Revolta. To všetko predstavuje Futurizmus. Je to jeden z umeleckých smerov dvadsiateho storočia, ktorý možno zaradiť do avantgardy.

Prelom devätnásteho a dvadsiateho storočia možno považovať za zlom, pri ktorom sa pomery v celom svete začínajú prudko meniť. Životy ľudí sa menia po hospodárskej, ale i po stránke spoločenskej. Industriálna revolúcia ženie kolesá dejín rýchlo vpred. Stará doba odchádza a prichádza nová, plná zhonu, pohybu a náhlych zmien. Tieto zmeny víta skupina umelcov na čele s talianskym básnikom, spisovateľom a politikom menom Fillipo Tommaso Marinetti, ktorý sa stal hlavou tohto prúdu a jeho hlavným teoretikom. V roku 1909 futuristi predstavili svoj manifest tým, že oblepili celé Miláno plagátmi s nápisom „Il futuro“ (v preklade budúcnosť), ktoré ohlasovali nielen vznik manifestu, ale hlásali i zavedenie novej estetiky - estetiky rýchlosti. Futuristov

totiž najviac zo všetkého fascinovala práve rýchlosť, dynamika, industriálna modernosť a revolta. A práve tieto vlastnosti sa snažili zachytiť vo svojich dielach.

Spočiatku sa táto nová idea začala uplatňovať najmä v literatúre, hlavne v poézii. Neskôr vydali svoj manifest futurizmu aj maliari, sochári a tento smer sa potom rozšíril i do hudby, fotografie a divadelného umenia. Tak, ako sa Futurizmus šíril naprieč umeleckými smermi, šíril sa i naprieč krajinami. I keď kolísku má v Taliansku, rozšíril sa i do iných krajín. V období pred prvou svetovou vojnou najmä do Ruska.

Revolta

Charakteristickým prvkom Futurizmu je

revolta – teda vzbura. Hlavne vzbura proti zažitým konvenciám či už vo svete umenia, alebo v skutočnom svete. Tieto staré postupy označuje za prežitok, zatuchlinu a prekonané idey. Starý pomalý svet sa snažia nahradiť novou estetikou rýchlosti a modernosti. V literatúre Futuristi používali tzv. voľný rým, ktorý sa vymykal dovtedy zaužívaným literárnym postupom a próza bola charakteristická rýchlym dynamickým dejom plným citosloviec, číslíc, či matematických vzorcov. Futuristickí maliari vniesli do maľby prvky abstraktnosti a kubizmu. Snažili sa čo najvernejšie zachytiť pohyb. Často sa venovali témam ako závodné automobily, atléti, lietadlá – to všetko v pohybe, v novej estetike v znamení lásky k rýchlosti a nebezpečenstvu. Neskôr na maliarov nadviazali i fotografi, ktorí vytvárali svoje diela pomocou špeciálnej metódy expozície, kedy používali pomalú uzávierku a tak docielili dojem, že objekty na fotografiách vyzerajú, že sú v pohybe. Veľmi zaujímavá bola hudba v duchu Futurizmu. Prvým futuristickým skladateľom bol Luigi Russolo (tiež futuristický maliar), ktorý vytváral hudbu pomocou rôznych industriálnych zvukov a hlučkov. Dokonca skonštruoval prístroj

s názvom *Intonarumori*, pomocou ktorého hudobník dokázal vyludzovať rôzne zvuky, cvakanie, hluč, búchanie a kovové cinkanie. Hudbu Futurizmu preto môžeme pokojne považovať za predchodcu dnešných štýlov *noise* a *industrial*. Futuristi skrátka priniesli revoltu do všetkých umeleckých vyjadrení starej doby.

Ich revolta spočívala i v tom, že zavrhlí všetky možné tradičné postupy a vytvárali nové. Ich pohľad na staré tradície môžeme vidieť v jednom z bodov Futuristického manifestu. Múzeá a galérie považovali za cintoríny umenia.

Poézia vojny

Futuristi vyzdvihovali a oslavovali vojnu a militarizmus. Nie pre samoúčelné násilie, ale preto, že vo vojne videli viacero významov. Vo vojne našli poéziu, v ktorej môže muž umrieť za krásne myšlienky, kde môže ukázať svoju odvahu a heroizmus. Milovali nebezpečenstvo a rýchlosť, ktoré sú vo vojne všadeprítomné. Mnohí Futuristi žili podľa toho, čo hlásali. Preto sa mnohí z nich pridali ako dobrovoľníci do 1. Svetovej vojny, kde mnohí aj zomreli. I násilie bolo súčasťou ich myšlienok

a vyjadrenia. Keď usporadúvali stretnutia, na ktorých futuristi predstavovali svoje diela, mnohokrát dochádzalo k násilnostiam medzi jednotlivými umelcami. Takto chceli dokázať svoju odvahu a mužnosť. Vo vojne videli príležitosť dokázať silu a energiu. Považovali ju za „hygienu sveta“, kde umiera slabé a pomalé a víťazí silné a rýchle.

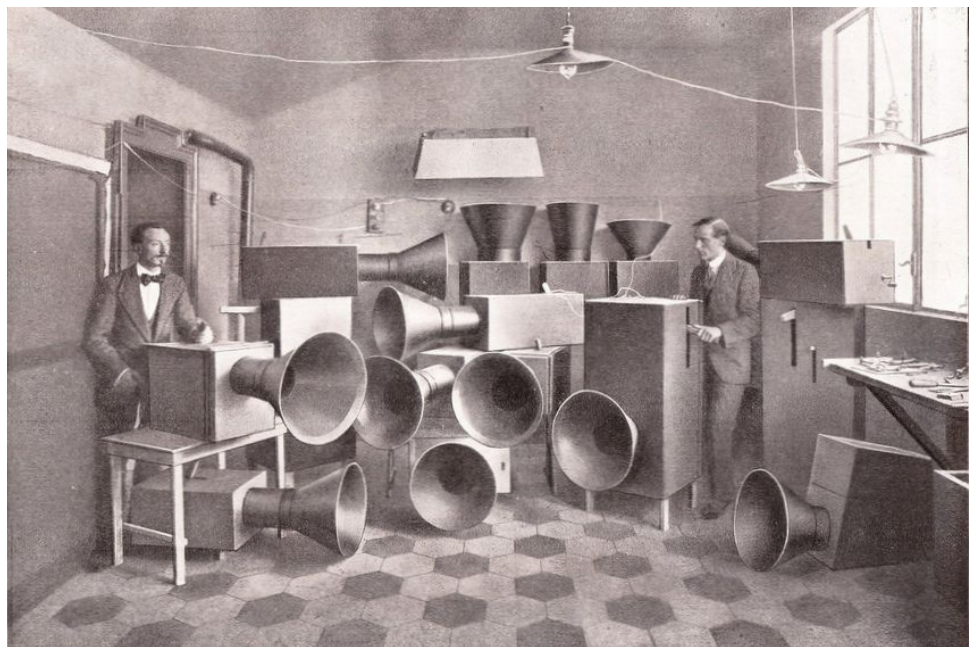
Futuristi v politike

Futurizmus možno považovať za umelecký smer úzko spätý s politikou. Vyvíjal sa

zvázky), ktoré viedol taliansky politik Benito Mussolini. Futuristickú revoltu bolo vidieť i v politike. Najmä v tom, že Marinetti a iní Futuristi začali výrazne podporovať medzivojnový režim v Taliansku. Mnohí vytvárali i propagandistické diela s politickým posolstvom.

Futurizmus kontra „Moderný svet“?

Na záver sa nevyhnem zhodnoteniu Futurizmu ako celku a hlavne jeho postoja k súčasnému svetu, ktorý zvykneme

v prostredí politických radikálov rôznych smerov. Jeho počiatky možno hľadať medzi anarchistami, nacionalistami i socialistami. Tak ako vznikali v tej dobe nové umelecké smery, vznikali i nové politické idey. Hlavný teoretik Futurizmu, Marinetti, bol až dokonca života presvedčeným nacionalistom, tak isto i mnoho iných futuristických umelcov. Marinetti bol dokonca jeden zo 119 ľudí, ktorí v roku 1919 založili organizáciu *Fasci italiani di combattimento* (Talianske bojové

označovať pojmom „Moderný svet“. Mnoho tradicionalistov, čo konzervatívnych ľudí považuje súčasné umenie, označované ako moderné, za dekadentné. Možno s nimi súhlasiť. Moderní „umelci“ v snahe priniesť niečo nové do umenia spravili iba to, že degradovali staršie postupy a idey, pretože nedokázali priniesť niečo nové, čo by bolo zároveň i hodnotné. Namiesto vytvorenia nových hodnôt degradovali hodnoty staré. Degradovali morálku, ponížili človeka,

degenerovali tradičné hodnoty. Vytvorili ilúziu, že svojimi dielami vyjadrujú hodnotné myšlienky, ktoré ale žalostne ponížujú ľudstvo. Človek je v týchto dielach ovládané najnižšími pudmi, sexuálnymi deviáciami, úpadkom, egoizmom a deštrukciou zdravej spoločnosti. A i keď je Futurizmus avantgardným smerom, ktorý dostal nálepku „moderné umenie“, jeho idey sú v príkrom protiklade so súčasným moderným umením. Futuristi modernitu a technický pokrok videli ako pokrok ľudstva, víťazstvo človeka nad prírodou. V modernom pokroku videli svetlú budúcnosť. Futuristi oslavovali odvahu, rýchlosť, energiu, heroizmus,

revoltu, vášň a patriotizmus. A všetky tieto hodnoty moderné umenie ponížuje, či zosmiešňuje v samolúbej predstave, že tým prináša niečo nové. Prináša však len úpadok. Trúfam si povedať, že ak by dnes futuristi písali svoj manifest, brojili by proti dnešnej spoločnosti a umeniu rovnako, ako brojili proti konvenciám starého sveta.

Jakub Hromoslav Škrabák

jakub.skrabak@reconquista.sk

Zdroje:

Manifest Futurizmu: F.T. Marinetti, 1909

www.italianfuturism.org

Futurizmus, Ľudmila Peterajová, Slovenský fond výtvarných umení, 1967

„NIE JE KRÁSA TAM, KDE NIE JE BOJ. ŽIADNE
DIELO, KTORÉ NEMÁ AGRESÍVNY CHARAKTER,
NEMÔŽE BYŤ DIELOM MAJSTROVSKÝM.
POÉZIA MUSÍ BYŤ PRUDKÝM ÚTOKOM PROTI
NEZNÁMYM SILÁM, KTORÉ DONÚTI, ABY
PADLI NA KOLENÁ PRED ČLOVEKOM.“

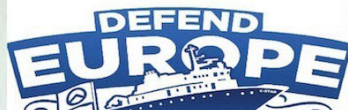
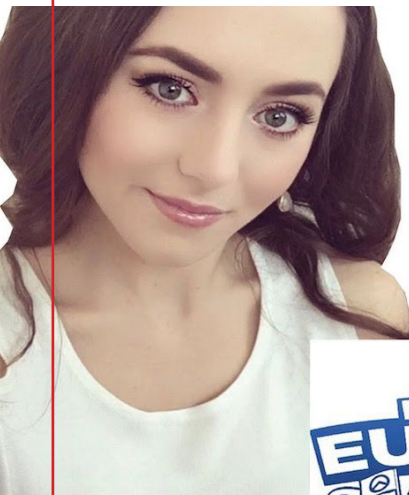
Fu. T. Marinetti

www.reconquista.sk

SLOBODA SLOVA PO ANGLICKY

...či po slovensky

V prvej polovici marca sa mal v Londýne v rámci akcie známej ako Speakers Corner uskutočniť prejav poprednej osobnosti rakúskej pobočky organizácie Generácia Identity (Identitäre Bewegung Österreich) Martina Sellnera. Prejav, ktorý sa mal konať v známom Hyde parku preslávenom po celom svete práve kvôli možnosti diskutovať bez obmedzenia na akékoľvek, aj tabuizované témy sa nakoniec neuskutočnil. Dôvod?

Ten je úplne prostý, Martina Sellnera totiž rovno na letisku tesne po prilete spolu s jeho priateľkou a aktivistkou Brittany Pettibone zatkla britská polícia. Zámienkou bol vraj údajný úmysel *vyvolávať nenávisť a napätie medzi komunitami*. Zhruba v rovnakom čase bol z totožného dôvodu zakázaný vstup na britskú pôdu ďalšej aktivistke, kanadanke Lauren Southernovej. Zdá sa, že britská polícia predbehla technologické možnosti našej doby a vyvinula techniku čítania mysle či predpovedania budúcnosti. Ale teraz vážne, smutné je, že rovnako razantne nepostupuje britská polícia aj pri boji proti islamskému extrémizmu a terorizmu, ktorý už roky otvorene a verejne vyhlasuje, že zničí demokraciu a Britániu premení na novodobý islamský kalifát. Tento fakt

si môže ktokoľvek z vás overiť veľmi jednoducho napríklad prezretím množstva videí z demonštrácií moslimov v Británii na kanáli youtube.

Nuž áno, je to skutočne drzé otvorene hovoriť o tom, že projekt multikulturalizmu totálne zlyhal a zatiaľ čo sa politici a byrokrati predhávajú v tom, kto nahrabe najviac a zabezpečí si slušnú starobu a nejaký ten benefit pre svoju rodinu, národy Európy sú ohrozované stále viac nielen stratou reálnej slobody, ale hlavne terorom alogénnych cudzincov, ktorých nám sem systém doslova a do písmena vozi ako bezplatná transmediteránna taxislužba.

Táto správa o vyhostení aktivistov nie je ničím prevratná. Kritikom a názorovým oponentom súčasnej formy demokracie je

už minimálne štvrt' storočie odopretý prístup do médií. Ak sa do nich náhodou aj dostanú sú tam zásadne demonizovaní, v názorovom obklúčení liberálmi či v postavení politických outsiderov, polobláznov či rovno nacistov.

Niečím ale táto správa prelomová je. Tým, že systém už zrejme odteraz nedovolí slobodne diskutovať ani na verejných podujatiach. Vládnucim kruhom je jasné, že s každým ďalším korupčným škandalom, prílivom nelegálnych imigrantov či rovno teroristickým útokom je stále menej ľudí ochotných naďalej veriť tomu, čo európski, ale aj svetoví politici tvrdia a tá istá rovnica platí aj pre správy z médií akéhokoľvek druhu.

Je očividné, že liberálna demokracia (aj keď nerada a nedobrovoľne) zo seba postupne strháva masku dokonalej spravodlivosti, tolerance a tej pravej humanistickej morálky. Systém je stále mocný, no uvedomuje si aj postupnú zmenu nálad v spoločnosti a reaguje na ne natoľko agresívne, že sám od seba demaskuje toto divadielko s názvom sloboda slova, sloboda myslenia.

Tento proces demaskovania liberálnej demokracie je fantastické sledovať. Doslova sa už neviem dočkať na sériu ďalších

zlyhaní, škandálov a kontroverzných aktivít presne takých, aké úspešne predvádza(žial') prezident Kiska. Ten si tak dokonale znepriateluje občanov naprieč celým spektrom slovenskej spoločnosti, že dnes ho podporujú už len fanaticí liberáli, niektorí životom neskúsení študenti a zamestnanci tzv. neziskoviek cieľavedome poľujúcich na všetko skutočne tradičné či nebudaj slovenské. Či to robí z vlastnej vôle, alebo mu to radí šedá eminencia Bútora, nie je vôbec podstatné.

Zrátané a podčiarknuté. Kolíska novodobej parlamentnej demokracie - Veľká Británia ide cestou cenzúry a potláčania slobody prejavu v rámci politickej korektnosti a Slovensko, ako aj zvyšok Európy jej v tomto ťažení zdatne sekunduje. Dokedy? To bude záležať na schopnosti tolerovať túto totalitu 21. storočia každým z nás. Momentálne je isté len jedno - epizóda s vyhostením aktivistov identitárnemu hnutiu nielen že neublíži, ale naopak priláka do ich radov doteraz pasívnych a neprebudených mladých ľudí, ktorým záleží na budúcnosti našich národov. Na novej generácii Európanov.

Peter Legény

peter.legeny@reconquista.sk

ČO ZNAMENÁ POTÁPANIE?

Rozhovor s Délskym potápačom - 1. časť

Mizerná úroveň vedomostí je pupočnou šnúrou prepojená s (ne)ochotou vzdelávať sa. Ale *kde je vôľa, tam je cesta!* Človek sa učí celý život, aj keď niekto viac, iný menej. V ére moderných informačných technológií je príhodnejšie lamentovať viac nad overiteľnosťou a kvalitou faktov, ako nad ich chabou dostupnosťou. Poslednou brzdou v pátraní po tabuizovaných témach a ich obsahu ostáva jazyková bariéra. Tú do veľkej miery svojimi prekladmi pomohol zmierniť *Délsky potápač*. V našom priestore svojim obsahom nemá konkurenciu a nanešťastie ani zďaleka takú návštevnosť, akú by si zaslúžil. Má však široký záber, obdivuhodnú frekvenciu aktualizácií a bol ochotný odpovedať na moje otázky. Berte ich ako pozvánku na rozhodne zaujímavý internetový portál.

Délsky potápač vznikol na základe blogu. Priznám sa, ďalšie fakty sú mi neznáme. Môžeš na úvod zaspomínať, ako vlastne tento úspešný projekt vznikol?

Původním záměrem blogu Délský potápěč (ďalej len DP, pozn.red.) měly být mé soukromé výpisky z četby a nesmělé pokusy o překlady z angličtiny. Namísto výkladu a osobních rozprav v nějaké skupině (*Lesezirkel*, čtenářský kroužek) jsem se chtěl „podělit“ o své čtenářské zážitky, objevy zapomenutých, polozapomenutých nebo naopak zcela nových myšlenek. Neosobně. Neosobním sdílením mám na mysli - na

mé osobě a identitě nezáleží, navíc jsem přesvědčen, že při zachování určitých pravidel (uvádění zdrojů, neupravování původních textů, nepřipojování emotivních předmluv nebo dodatků apod.) mám právo na zachování soukromí.

Téměř okamžitě se nezávisle na sobě ozvalo několik jedinců, kteří během „blogového“ období přispívali svým *potápěním*. Ačkoli už v rámci Délského potápěče nejsou aktivní, přispěli k relativně jedinečné tématické a myšlenkové pestrosti DP. A co znamená *potápění*? Je tím myšleno objevování myšlenek, událostí a osobností, které by byly zapomenuty, jsou nepovšimnuty anebo

živoří na okraji zájmu. K tomuto označení mě inspiroval citát z publikace nakladatelství Herrmann a synové: Hérakleitos z Efesu – *Řeč o povaze bytí* (Praha 1993):

„*Obraz potápěče, který se vrhá do hlubiny proudu, do hlubiny, kterou z povrchu neprohledá, aby díky své zdatnosti vynesl něco, co zazáří...*“

Po určité době mě přestala platforma Blogspot vyhovovat a tak jsem se rozhodl přesunout blog na vlastní doménu a dát stránkám lepší grafickou podobu. Neocenitelným obohacením činnosti Délského potápěče pak bylo zapojení Karla Velikého, jehož především publikační činnost nejen v rámci DP je zcela unikátní. Dalším zásadním obohacením pak bylo zapojení překladatele Tomáše, který frekvencí a kvalitou příspěvků pozvedl stránky na česko-slovenské poměry měrou nevídanou. Já se postupem času přesunul především k zajištění chodu Délského potápěče po technické stránce. Pokud si redakce časopisu *Reconquista* myslí, že jsme úspěšný projekt, tak si toho upřímně vážíme, ale neusínáme na vavřínech. Stále je co zlepšovat.

Áno, DP rozhodne je podľa nás úspešný. Pred desiatimi rokmi ešte nebol pojem *alternatívne médium* sprofanovaný tak ako dnes. Momentálne chápem DP ako alternatívu nielen voči tzv. *mainstreamu*, ale aj voči tzv. *alternatívnym médiám*. Pochopenie väčšiny publikovaných textov totiž vyžaduje určitú orientáciu v tematike, čo obyčajným konzumentom príliš nevonía. Naopak, tých inteligentnejších to provokuje k hlbšiemu štúdiu. Považujete výber obsahu zároveň aj za akýsi prostriedok na podporu kritického myslenia?

Upřímně řečeno mě vůbec nezajímá, jestli je pojem *alternativní médium* zprofanovaný

nebo ne. Mám pocit, že akceptací označení *alternativní médium* bychom se dobrovolně zařadili do jakéhosi myšlenkového ghetta, uznali, že je zde vládnoucí hlavní proud (*mainstream*) a pak nějaké okrajové alternativy (bez jakéhokoli vlivu).

K vašemu dotazu na pochopení publikovaných textů. Pokud bych měl uznat existenci nějaké *cilové skupiny*, tak jsou to mladší lidé s hlubším zájmem o další studium. Proto jsou relativně náročné texty doplněny odkazy na Wikipedii a poznámkovými aparáty. Jde o to, povzbudit čtenáře k dalšímu, doplňujícímu studiu, k zařazení myšlenek, osobností a událostí do dějinného kontextu (není nic horšího, než soudit minulost optikou dneška). Pokud nějaký *intelektuál* ohrne nos nad odkazy na Wikipedii (jakkoli je tato platforma pro navazující studium nedostačující a politicky zdeformovaná), tak je to čistě jeho problém. Pýcha předchází pád.

Co se týče *obyčejných konzumentů*. Neodsuzuji *a priori* nikoho. I v šedivé mase *konzumentů* může být pár hledajících, kteří čekají jen na to objevit a být objeveni. Zbytek je prázdný, klouže jen po povrchu. Jsou neochotni nic věnovat, obětovat - jen *mít víc*. Možná to bude znít *elitářsky*, ale souhlasím s názorem Miroslava Dolejšího, že za záchranu stojí jen desetina obyvatel. Zbytek je nenávratně ztracen.

Rôzne zájmové skupiny si dobre uvedomujú, akým účinným nástrojom na zmenu v spoločnosti je mediálna manipulácia verejnou mienkou.

Co jsou dle vašich představ „různé zájmové skupiny“ a jaký je podle vás rozdíl mezi mediální manipulací a politickým marketingem? Mám pocit, že se nevědomky chytáte do pastí *doublespeaku* současně vládnoucí garnitury (nejen) na Slovensku.

Oba pojmy spolu úzko súvisia. Mediálna manipulácia ale nesúvisí len s politickým

marketingom. V praxi sa „platené“ články v médiách aj u nás používajú napr. s ekonomickým záujmom bez politických súvislostí na regionálnej úrovni. Čiže klasický príklad korupcie. Ale tému som načrtol z iného dôvodu. Spoločnosť je polarizovaná na dva tábory. Ten marginálny – liberálny, je v podstate až na pár politických špičiek pomerne konzistentný v obrane liberálnej demokracie a v odpore voči čomukoľvek, čo by jej hegemoniu mohlo narušiť.

Ekonomické zájmy tohoto formátu bez politických väzieb neexistujú a rozhodne bych neoznačoval demoliberálny, proatlantický tábor za marginálnu silu.

Naopak konfesionalne, ale i filozofické rozpory naprieč spektrom ich oponentov rezonujú natoľko, že je vzájomná spolupráca *de facto* nereálna. A za tento stav nemožno viniť len masmédiá, ale aj tzv. médiá alternatívne.

Myslím, že konfesní spory hrajú na Slovensku mnohem väčšiu úlohu než v Čechách a na Moravě. Rozpory (nejen filozofické) pak jsou způsobeny neustálým opakováním neúspěšného postupu, prověřeného dávnou i nedávnou historií. Tímto postupem jsou snahy o vytvoření definitivního, čistého a pro všechny myšlenkové proudy univerzálně použitelného programu a poté snahy o vytvoření *jednotné* organizace stmelené tímto univerzálním programem (což předpokládá pohlcení nebo zničení všech konkurenčních skupin). Do příchodu vysněné a neuskutečnitelné doby *dovršení budování* pak patří mezi nejoblíbenější a nejpožívanější slova „až“ a „tak“. Až bude hotový program, až bude vybudována jednotná organizace, tak změníme společnost, národ atd. Vůbec nejhorším případem jsou pak organizace, které ve své snaze přeskochit

období vytváření *univerzálního* programu a namísto toho prostě a úplně převezmou nějaký program z nedávné historie a snaží se jej naroubovat na dnešní geopolitickou, politickou a společenskou realitu.

Málokdo se z těchto chyb minulosti poučil a proto mnozí tyto chyby kontinuálně opakuji.

Ludia si zvykli konzumovať *hotové informácie*, neoverujú si fakty, nehľadajú objektivitu. Cítia sa bezpečne v *zákryte stáda*, jedno ktorého. Preto je také ľahké ľudí za niečo spojiť, ale aj poštvať proti sebe.

Zde nám jako vysvětlení poslouží definice termínu *informační zahlcení*. Lidé jsou vystaveni tak intenzivnímu toku informací, že jsou jím zahlceni a nedokáží záplavu informací zpracovat v přiměřeném čase. Navíc jsou záměrně zaplavováni extrémním množstvím nadbytečných a nesouvisejících informací. Nedokáží rozlišit důležité informace od zbytečných a jsou pak neschopni učinit rychlé a racionální rozhodnutí.

Konzumace *hotových* informací je poté požadovaným výsledkem, díky kterému lze pak s lidmi libovolně manipulovat. Tato manipulace se netýká jen *stáda*, funguje i na jednotlivce.

V současnosti máme možnost sledovat pokrytecké útoky na sociální média - především Facebook a Twitter - a jejich cenzurní kroky, které je stejně nezachrání od *transformace* a už vůbec ne takzvané *svobody projevu*.

Přišel čas nakoupit staré psací stroje a cyklostyly.

Na popredné miesta v rebríčku dôležitosti ste vždy kládli slobodnú diskusiu, preto ma zaujíma, či ste počas svojej existencie nezaregistrovali pokusy o ovplyvňovanie.

Ne. Vzhľadom k tomu, že nejsme svázáni

s žádnou politickou stranu, nemáme žádné ekonomické vazby a návštěvnost našich stránek se pohybuje řádově jen ve stovkách, jsme nezajímaví pro *spin doctory* (vtipný termín, titíž dnes vedou kampaň proti ovlivňování údajně nezávislých médií). Což je dobře.

Jonúkate v regióne bývalého Československa najpestrejšie spektrum informácií o rôznych konzervatívnych názorových prúdoch. Evidujete záujem o DP aj z akademického, alebo alternatívneho prostredia, trebárs aj z ľavicových pozícií?

Máme svobodu poskytnout všem myšlenkám prostor na agóre idejí.

Zaregistroval jsem sporadický zájem o Dělský potápěč ze strany režimních politologů (Mareš, Vejvodová), kteří si posloužili citacemi na několik našich příspěvků o CasaPound nebo v případě Josefa Smolíka, který námi vydanou knihu G. Fayeho rovnou odreferoval k psychologům a psychiatrům. Zlí jazykové by řekli, že *uklízení* disidentů za časů Sovětského svazu do psychiatrických léčeben bylo zneužívání moci a persekuce, zatímco dnes je to vlastně dobře a upřímně míněná pomoc.

Zbytek naší publikační činnosti pak ignorovali. Zřejmě na to nedostali grant.

Ze zahraničních politologů nás požádal o stručný rozhovor José Pedro Zúquete (spoluautor knihy *Proti armádám noci: antiglobalizační hnutí pro 21. století*). Měl by vyjít v jeho chystané knize.

Co se týče *alternativního* a *levicového* prostředí, tak to dle mého odhadu bude asi tak, že všichni naše stránky čtou, ale nikdo to nepřizná. Mohu se však samozřejmě mylit.

Téma tzv. *Novej pravice* je v kontexte zásadných změn v evropském priestore možno aktuálnejšia, ako kedykoľvek predtým. Zatiaľ sa však v politickom zápase

o potenciálneho voliča javí ako jednoznačne úspešnejší pragmatický *populizmus*. Prečo?

Se čtyřicetiletým zpožděním se k nám dostává rozmanitý myšlenkový proud, který koncem sedmdesátých let neinvenční francouzští novináři označovali termínem „Nová pravice“. Myšlenkový proud, který eliminuje pragmatismus a populismus a poskytuje namísto chvilkové příležitosti a prchavého úspěchu skutečný základ, myšlenkový substrát, ze kterého může kterákoli evropská identitární strana či hnutí dlouhodobě čerpat.

Po populismu po určité době neštěkne ani pes. Jaký význam má dnes Sládek nebo Slota?

Symbolický. Pri Novej Pravici sa ešte zastavím. Moderné organizácie ako Casa Pound, alebo Generation Identitaire zaznamenali slušné úspechy v Západnej Európe. Medzi priateľmi som sa stretol s názormi, že podobne zamerané organizácie u nás nemajú tradíciu a preto ani nádej na úspech.

Předpokládám, že vaši přátelé vyzkoušeli činnost v organizacích typu CasaPound nebo Generace Identity. Nechtěl bych si myslet, že hodili flintu do žita bez jakékoli snahy něco vytvořit, zatímco mají plný přehled o tom, jaká *tradice* má naději na úspěch. Pokud ví, která tradice šanci má, tak proč už nás nestmeluje a nevede organizace postavená na této *úspěšné tradici*?

Takéto organizácie existujú, ale ich úspech je priamo úmerný ochote prekonať už spomínané konfesiónálne trecie plochy. Preto má vulgárny nacionalizmus založený na silných slovách a primitívnych činoch ešte aj dnes ďaleko väčšiu podporu, ako argumentácia podporená štúdiom. Nie je preto najväčšou úlohou Novej Pravice

prinútiť perspektívnych ľudí rozmýšľať?

Pokud je človek tupec, tak ho nepřinutí myslet nikdo. Ani Nová pravice. Vulgární cokoli, založené na silných slovech a primitivních činech je založeno na konzumaci *hotových informací* (viz výše). Nejdůležitější není začít se vzdělávat, ale vypojit se z tohoto kolotoče, z této hry. Zpomalit. Poznávání skutečných myšlenek a hodnot poté přijde přirozeně.

DD má na konte niekoľko zaujímavých knižných publikácií. Ide o tak v zásade úzkoprofilový tovar, že ani približne 15 miliónový trh (Česko + Slovensko) nedokáže rentabilne *uživiť* náklad v reprezentatívnejšom prevedení v bežnej distribúcii?

V súčasnej dobe sme zhruba v situácii, že investovaná časť sa vrátila. Bez ztráty, bez zisku. Což je v porádku, pretože časť môže byť znovu investovaná do ďalších knižných titulů.

A radši dáme naše knihy do dvou, tří knihkupectví, která provozují lidé, kteří knihami žijí, než do *běžné distribuční mašinerie*, která si bere 50 - 60%.

Chod portálu iste vyžaduje nemálo času a energie a samozrejme financií. Neuvažovali ste nad alternatívnou formou financovania formou spoplatneného obsahu? Nie je aj toto cesta, akou sa dá obsah portálu skvalitniť?

Časem a energií (což bychom vítali víc než finance) nás nikdo nepodpoří. O různých variantách financování provozu DP jsem samozřejmě uvažoval, ale před nedávnem jsem se opět přesvědčil, že lidé, co navštěvují naše stránky prostě nejsou ochotni přispět ničím (čest výjimkám).

Jozef Benedikovič

jozef.benedikovic@reconquista.sk

DAXNEROV POSLEDNÝ SÚD

Bol jarný večer a na krajinu sadala tma. Zapaľujú sa svetlá v oknách, ale v jednom z domov sedí po tme osamelý muž. Sedí s hlavou v dlaniach, lakte opreté o stôl. Spomína, kolembajúc sa hore – dolu. Pre každého iného je to obyčajný jarný večer. Pre neho nie.

Dvíha hlavu a jeho pohľad vyplašene blúdi po izbe. Zdá sa mu, že sa po stenách mihajú podozrivé tiene. Zdá sa mu to? Alebo sú to tiene jeho minulosti? Koľko to už trvá? Koľko rokov sa mu práve v tento deň zdá vždy to isté. V tento deň ho každý rok dobieha minulosť. A tie hlasy?! Privádzajú ho do šialenstva. Stále dokola opakujú to isté... Prečo? Prečo si to urobil? Ty, potomok významnej slovenskej rodiny! Čo ťa to posadlo? Akurát teba? Aké to pre teba bolo? Vyrieť tie slová... A hlavne verdikt *vinný*! Cítil si pritom niečo? A to nebolo jediný krát. Koľko ľudí si poslal na šibenicu a koľkých na pomalú smrť v lágroch a žalároch? Do koľkých očí si sa díval, keď sa hrdó pozerali pred seba? Čo si v nich videl? Posledný pohľad plný vzdoru? Alebo len výraz bolesti a nemú otázku *prečo*? Koľkí sa na teba dívali s pohľadom plným opovrhnutia, z ktorého sa dali vyčítať nesmrteľné verše? Príde, bo prísť musí ten boží deň súdu, keď za stôl zasadne pravda môjho ľudu. Pravda, spravodlivosť. Na ne si kedysi ako právnik prisahal. Sľúbil

si, že ich budeš ctíť. A čo si urobil? Pokrivil a pozohýnal ich tým najhorším spôsobom. Koľkí z tých ľudí, čo pred tebou stáli, ťa potom prekliali? Koľkí si pri spomienke na teba odpľuli a spolu s Jankom Kráľom si hovorili: „Bodaj ste, aby ste tak v svete schodili, ako ste sa za nás v kostole modlili!“ A modlil si sa vôbec? Najprv legionár a teraz komunista. Hlasy sa stupňujú, znejú čoraz neodbytnjšie. Hovoria k nemu tie tiene, alebo znejú len v jeho hlave?

A tie ich otázky? Ako si len mohol? Ako sa pozrieš do tváre svojho deda? A ako sa on pozrie na teba? On, ktorý svojho majstra nezaprel ani v tieni šibenice, ani sa nenechal kúpiť za tridsať strieborných. Čo sa ťa opýta? Pomohli ti tvoji červení súdruhovia? Akoby aj mohli. Všetkých ich zomlel mlynček na mäso, ktorý pomohli roztočiť. Tak, ako oni vyslovovali rozsudky smrti, tak ich neskôr sami počuli. Neostalo po nich nič. Len spomienka, popol rozfúkaný vetrom. Ako budú na nich spomínať? No dobre, ich násilná smrť dá mnohým zabudnúť na ich zlé

skutky. Ale čo ty? Čo ty? Dokonca si robil to, čo od teba moc žiadala. Ako sa ospravedlníš, akú výhovorku si nájdeš? Odsúdil si na smrť kňaza a prezidenta. Práve ty a nikto iný. A stretneš sa s ním vôbec? Kde skončil on a kde skončíš ty? On prejavil odvahu aj zoči voči šibenici. Ty si sa dal kúpiť za trafiku a teplé miesto. A môžeš ty ako komunista veriť v nejaký posmrtný život, v nejaký raj, očistec, či peklo? Odkiaľ však prichádzajú tie tiene, odkiaľ tie hlasy?

Sú ozaj len v jeho hlave, alebo sú to poslovia zo záhrobia, večná pripomienka jeho skutkov? Zjavujú sa mu každý večer, ale v tento jarný zvlášť intenzívne. Vidí ich už aj vo dne. Rozmýšľa, koľkých z ľudí, ktorým zničil život, stretáva na uliciach. Nie je to ten, čo ho práve minul na chodníku? Alebo ten, čo mu kráča oproti? A čo ich príbuzní? Otcovia, matky, manželia, manželky, dcéry, synovia, pozostalí po tých, ktorých poslal na

smrť? Otázky, stále len otázky a dohady. Ako možno takto žiť? Koľko rokov už takto žije? Koľko ich uplynulo odvtedy, čo vyriekol tie osudové slová? *Vinný...* Odsudzuje sa na trest smrti povrazom. Dvanásť? Nie, trinásť. Trinásť rokov výčítiek a trápenia svedomia. Neodbytných otázok bez odpovede. Spočiatku boli tiché, ale ako roky plynuli, zneli stále hlasnejšie a hlasnejšie. A tie obvinenia. Zradca, Judáš, zapredanec, vrah... Nie, už ich ďalej neznesie. Musí sa to skončiť. Rázne vstáva. Už sa rozhodol. Áno, som Judáš a Judášovi Judášova smrť.

Igor Daxner, bývalý predseda národného súdu, ktorý poslal na šibenicu prezidenta Slovenskej republiky Jozefa Tisa, ukončil svoj život vlastnou rukou 18. apríla 1960.

Roman Škorňa

roman.skorna@reconquista.sk

KALENDÁRIUM

K pochopeniu historických udalostí a politických a filozofických teórií, vedie dlhá kľukatá cesta. Len táto predsa vedie k bránam nových východísk a za týmto ťažkým cieľom na ňu preto treba набраť odvahy. Nie je v našich silách a ani našim cieľom suplovať hodiny dejepisu. Jubilanti zaradení do tejto rubriky však konštruktívnym spôsobom prispeli, alebo stále prispievajú do diskusie o otázkach, na ktoré hľadáme (ne)vyslovené odpovede. Ich slová, alebo činy treba chápať s rozumnou dávkou kritického myslenia, no určite by bolo chybou odmietať *jedlo, ktorého chuť nepoznáme*. S niektorými menami sa na stránkach RECONQUISTY preto ešte stretnete. Zatiaľ dávame do pozornosti ich autentické citáty.

Armin Moehler (12.4.1920 – 4.7.2003)

História nie je naša vychovávateľka, neterminuje nás. Ale neponúka ani ľubovoľné, nekonečné vejáre možností. Ak prestaneme konečne ignorovať tabuizované pojmy ako „národný socializmus“, „fašizmus“ a tak

ďalej, a triezvo a diferencovane sa opýtame, čím v skutočnosti boli, tak sa tiež dozvieme, ktoré možnosti nám zostali.

Carl Schmitt (11.7.1888 – 7.4.1985)

Zákonnosť sa stala jedovatou dýkou, ktorou

jedna strana bodá druhú do chrbta.

Dominique Venner (16.4.1935 – 21.5.2013)

Aj keď mnohí muži prežijú svoj život v otroctve, moje gesto je zosobnením etiky vôle. Kráčam v ústrety smrti, aby som prebudil spiacu svedomie. Rebelujem proti osudu. Protestujem proti nákaze ducha a túžbam agresívnych jedincov po zničení styčných bodov našej civilizácie vrátane inštitútu rodiny, intímneho jadra našej tisíce rokov starej civilizácie. Tím, že bránim identitu všetkých národov v ich domovinách, zároveň protestujem proti zločinu v podobe plánovaného vytlačenia našich krajanov z našej zeme.

Edmund Husserl (8.4.1859 – 27.1.1938)

Tí, ktorých sme s láskou uctievali, vlastne ani neumierajú. Neusilujú už o nič, nič nekonajú, nehovoria k nám, nič od nás nepožadujú. A predsa, kedykoľvek si na nich spomenieme, cítíme, že nám hľadajú do duše, že s nami cítia, že nás chápajú, že schvaľujú, alebo neschvaľujú naše počínanie.

Erich Hartmann (19.4.1922 – 20.9.1993)

Zo všetkých úspechov, ktoré som behom vojny dosiahol, som najviac hrdý na skutočnosť, že som nikdy nestratil pilota.

Eugène Terre Blanche (31.1.1941 – 3.4.2010)

Afrikánci nikdy neboli dobrodruhovia, ktorí chceli sami zbohatnúť. Afrikáncov stvoril otec rodiny, ktorý bol pripravený s najväčším pokladom v svojom srdci nájsť slobodu pre svoj nový národ.

Henry Ford (30.7.1863 – 7.4.1947)

Prekážky sú tie obávané veci, ktoré uvidíte, keď odvrátite pohľad od svojho cieľa.

Ján Režňák (14.4.1919 - 19.9.2007)

Neboli to moji nepriatelia. Musel som plniť bojové úlohy a tam medzi oblakmi šlo o to, kto koho zostrelí. Rusovi, ktorý ma zostrelil,

som videl takmer do očí. Keby pristál, podal by som mu ruku a povedal, že bol lepší a rýchlejší.

Joseph Maria de Maistre (1.4.1753 - 26.2.1821)

Ak by sme počuli týchto obhajcov demokracie, mysleli by sme si, že sa považujú za výnimočne múdrych, zatiaľ čo po pravde súdne vraždy, bláznivé podniky, špatné rozhodnutia a predovšetkým bláznivé a katastrofálne vojny, sú výhradnou výsadou tejto formy vlády.

Julius Langbehn (26.3.1851 - 30.4.1907)

Hrdina je ten, kto vydrží.

Konštantín Čulen (26.2.1904 – 7.4.1964)

Oj, nepolepšíme sa my, nepolepšia nás. Niet takého prostriedku, niet takého žalára, niet takej sily, ktorá by nás odučila ľúbiť náš národ a zaň pracovať.

Mircea Eliade (9.3.1907 – 22.4.1986)

Hocijaký zbabelec môže šťastne vybojovať bitku vtedy, keď si je istý výhrou, ale ukážte mi človeka, ktorý bude mať odvahu biť sa vtedy, keď si je istý prehrou. To je moja cesta - a na nej je mnoho víťazstiev horších než porážka.

Radola Gajda (14.2.1892 – 15.4.1948)

Ak bude zle, bude musieť každý strom, peň, potok aj kanál strieľať!

Simo Häyhä (17.12.1905 – 1.4.2002)

Robil som len svoju prácu. To, čo mi povedali, že mám urobiť, som urobil, ako najlepšie som vedel.

Viktor Suvorov (20.4.1947)

Čím menej žilo priamych svedkov, tým voľnejšie ruky mali historici.

Jozef Benedikovič

jozef.benedikovic@reconquista.sk

POCHODUJ, ALEBO ZOMRI!

Teroristi postupne rozširovali svoju kontrolu aj na ďalšie územie: na Phuang Saly, Muong Jou, Bun Tai, Lai Čau a dokonca aj na Dien Bien Phu, kde im silná francúzska posádka ďalšiu expanziu znemožnila. Utečenci z tejto oblasti podávali svedectvá o niekoľkých obrovských masakroch a vraždách najmenej piatich tisíc „triednych nepriateľov“, na ktoré dozerali čínski dôstojníci alebo civilní „odborníci“ - poradcovia Vietminhu.

Úvodný citát nie je zo žiadnej úradnej správy či dokumentu. Je z knihy Geografa Roberta Elforda - Diabolská garda, ktorá opisuje boje nemeckých príslušníkov Cudzineckej légie v bojoch s vietnamskými komunistami. Citát je vymyslený, no situáciu popisuje veľmi realisticky, pretože boje vo Vietname neboli len národnooslobodzovacia vojna vietnamského ľudu, ale aj boj komunizmu proti zvyšku sveta. Do tohto boja sa zapojili aj stovky Slovákov a Čechov.

Tvorcovia nového česko - slovenského dokumentu si vypožičali názov zo staršieho, už legendárneho filmu s Gene Hackmanom a Terence Hillom v hlavných úlohách, ktorý prerozprává príbeh z prostredia francúzskej cudzineckej légie v začiatkoch minulého storočia. Dá sa to pochopiť, pretože aj tento nový dokument sa tiež venuje téme francúzskej légie, aj keď z iného uhlu záberu. Dokument opisuje nasadenie a účasť Slovákov a Čechov vo vojne vo francúzskej

Indočíne, dnešnom Vietname.

Áno, je to až neuveriteľne exotická kombinácia, no skutočne tomu tak je. Predovšetkým po roku 1948, v roku, kedy sa komunisti zmocnili vlády v ČSR, sa stovky politických emigrantov dostalo do radov francúzskej cudzineckej légie. V rámci nej bolo do najdlhšej vojny dvadsiateho storočia (1946-1973) - teda vojny vo Vietname nasadených vyše 1600 Čechov, Slovákov či Moravanov.

Dokument divákovi predstavuje absolútne neznámu a doteraz nedostatočne prebádanú tému na Slovensku, ale aj v Čechách. Pred pár rokmi do témy vniesli svetlo knihy Ladislava Kudrna a teraz sa o to pokúša filmový dokument režiséra Michaela Kaboša v koprodukcii ČT a RTVS.

V necelej hodine tohto dokumentu tvorcovia prinášajú rozhovory s dodnes žijúcimi veteránmi bojujúcimi v pekle vietnamskej džungle. Veľmi ma potešilo, že na rozdiel od

iných projektov opisujúcich spoločnú česko - slovenskú históriu sa tento raz skutočne spomínajú aj konkrétni Slováci. Bol to pocit hrdosti vidieť na obrazovke bývalého slovenského seržanta légie, ktorý po smrti veliteľa velil obrane poslednej francúzskej kóty Elian 2 v najslávnejšej a najväčšej bitke prvej vietnamskej vojny, legendárnej bitke o Dien Bien Phu. Slovák Jaromír Horniak doslova ovešaný medailami a rádom rozpráva o zúrivom boji proti presile bojovne naladených príslušníkov Vietminhu, ale aj o neľahkom osude zajatca. Taktiež českí veteráni farbisto popisujú svoje zážitky z bojov s odhodlaným, ideologicky zosilneným a húževnatým nepriateľom. Všetci sa ale zhodujú v jednom – oni vo Vietname nezabíjali civilistov ako sa to desaťročia popisuje aj u nás, ale bojovali tak, ako sa na vojakov patrí.

Dôvody prečo sa Slováci a Česi po roku 1948 hlásili do francúzskej légie, s ktorou sa neskôr dostali do bojov vo Vietname, boli rôzne. Niektorých našich emigrantov len prikvačila existenčná núdza a v légii videli aspoň dočasný únik z tejto situácie a iní išli cieľavedome bojovať do Vietnamu proti medzinárodnému komunizmu.

V dokumente sa objaví aj jeden z bratov Mašinovcov, ktorých socialistická kinematografia vykreslila v dnes už kultových Tridsať prípadov majora Zemana ako pološialených vrahov a nepriateľov svetového mieru. To je už ale druhá časť tohto zaujímavého filmového projektu.

Nasadenie Čechov a Slovákov vo vietnamskej vojne v rámci americkej armády, hlavne jej špeciálnych jednotiek. Celkovo tento dokument u značnej časti verejnosti vyvolá minimálne rozpačité pocity, či u niekoho až odmietnutie – veď predsa socializmus mal u nás aj svoju prívetivú tvár. Som však presvedčený, že práve na takýchto ľuďoch máme prečo byť hrdí. Na ľudí, ktorí odmietli skloniť hlavu, či len v anonymite svojich domovov potichu šomrať a bojovali so zbraňou v ruke nie proti bežným Vietnamcom ako takým, ale predovšetkým proti medzinárodnému komunizmu. Lotyši, Estónci, Litovci, Ukrajinci, ale aj Poliaci si týchto svojich zahraničných protikomunistických bojovníkov vážia. Rusi ich už minimálne akceptujú bez zbytočnej démonizácie a my sa túto tému ešte len musíme naučiť začať chápať v celej jej hĺbke. Na záver sa mi žiada dodať, že by bolo zaujímavé v tomto projekte pokračovať prerozprávaním príbehu slovenských a českých legionárov bojujúcich proti fanatickým islamistom vo vojne vo francúzskom Alžírsku v rokoch 1954-1962. Vo vojne, do ktorej významne zasahovali krajiny komunistického bloku vrátane ČSSR. Možno sa časom dočkáme aj tohto sfilmovania. Teraz si ale nájdite čas na dokument – Pochoduj, alebo zomri.

Peter Legény

peter.legeny@reconquista.sk

IANVA - CANONE EUROPEO

Antica Fonografia II Levriero, 1:07:09, Taliansko (2017)

V našich končinách sú trubadúri z prístavného mesta Janov, metropoly Ligúrie, veľkou neznámou. Pritom si zaslúžia oveľa viac pozornosti, ako sa im dostane v komunite neofolkovej subkultúry. Navyše nepatria k žánrovo ľahko zaraditeľným interpretom, práve naopak. Snaha tvorbu za každú cenu spestriť často býva kameňom úrazu. V umení spojiť folklórne motívy s kabaretom, premosťiť akustiku klasických nástrojov s modernými zvukmi a tradičným rytmom dať v správny okamih dostatok energie, v tom sú títo taliani skutoční majstri.

Po pätnástich rokoch a piatich dlhohrajúcich albumoch je z nahrávky počuť nielen skúsenosti, ale aj jasné posolstvo. Akýmsi vodítkom spájajúcim celý album, je totiž kritika modernej spoločnosti.

Výpravný príbeh minulého opusu *La Ballata Dell'Ardito - Memento* tentokrát vystriedalo príbehov niekoľko. Každá pieseň má ten svoj. Hneď prvá plnohodnotná skladba *Hellas* je ódou na kultúrny odkaz antickej Helady a jej duchom, ktorá symbolizuje základ *Západnej kultúry*. Je trpkou výpoveďou o úpadku, kritikou sebanenávisťi a neschopnosti Grékov brániť sa. Nostalgiou za hrdinami a bojovným duchom. Trúbka, ktorú som si u IANVA zamiloval, v tejto piesni jemne pripomína soundtracky geniálneho Ennia Morriconeho.

Nasledujúca *Come ferro battente* tematicky nadväzuje. V poradí štvrtá pieseň *Resurgente* spomína na začiatok tzv. Prvej talianskej vojny o nezávislosť na Rakúsko - Uhorsku. Pochodový rytmus a dramatický spev Stefanie D'Alterio dokonale vystihli nostalgickú náladu piesne. Istý *Polykleitos z Argu* je autorom kánonu, ktorý je založený na proporciách ľudského tela a tzv. kontraposte. Toto je téma titulnej skladby *Canone europeo*. Hostuje v nej pomerne známy populárny spevák Enrico Ruggeri a netradičný duet je určite jedným z vrcholov celého albumu. V ďalšej *Le Rital* si Renato Carpaneto, hlavný mozog zoskupenia, vzal na paškál prostredníctvom príbehu o krádeži slávneho Leonardovho diela Mona Lisa, tradičnú taliansku vlastnosť *sprezzatura*.

Tá v skratke znamená schopnosť revanšu voči arogancii, no pokoru a skromnosť zároveň. O legendárnom, 1200 km dlhom lete skupiny dvojpošníkovo pod patronátom Gabriela D'Annunzia do Viedne, kde v roku 1918 zhodil letáky s vlastným textom o konci Veľkej vojny, je siedma skladba *Rombo Di govane Ala*. Ďalší zhudobnený klenot. To sa o *L'alba Delle Ceneri* nedá povedať. Podľa mňa najslabší kúsok na albume. *Benvenuto* tlmočí úplne inú tému - život renesančného dobrodruha Celliniho. Dlhो pomerne neznámeho, dnes slávneho predovšetkým vďaka nádhernej soche Perzea s Medúzou. Za "odvážnou" melódiou úvodu piesne sa zvyšok tak trochu ťahá ako slimák, čo je škoda. Absolutóriom je desiata *Nessuna Croce Manca*. Je najromantickejšia formou a odkazom na učenie Ernsta Jungera

a evoliánsku *apoliteiu*, dá sa povedať aj najzásadnejšia na albume. A to nie je všetko. Predposledná *Cummandar As Shaitan* je znova silná skladba. Hlavne pre talianskych fanúšikov, pre ktorých je barón Amedeo Guillet symbolom hrdinstva. Záverečná *Patmos* sa už nesie v mierne syntetickejšom duchu.

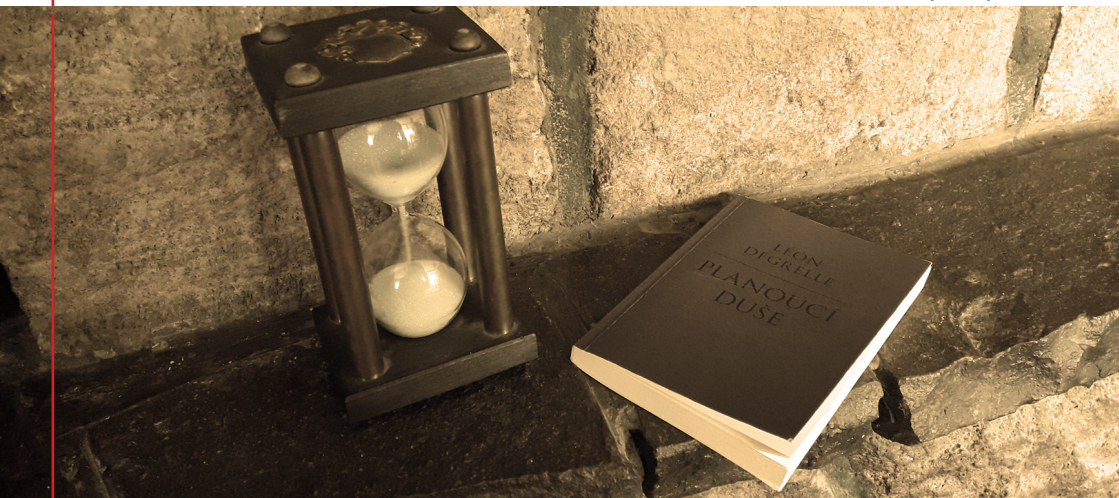
IANVA je svojim výnimočným spôsobom prevtelením hudobného i kultúrneho dedičstva mesta, z ktorého pochádzajú. Podprahovým posolstvom jeho hranice ale ďaleko prekračujú. Značka, ktorú si postupne vybudovali, je pôsobivo sympatická a nie je vylúčené, že v konzervatívnych kruhoch sa ešte dočká úspechu.

Jozef Benedikovič

jozef.benedikovic@reconquista.sk

LÉON DEGRELLE - PLANÚCE DUŠE

2018 - 126 strán, Délsky potápač

Odysseu chlapca vychovávaného v prísnosti jezuitskej tradície, neskôr zakladateľa rexistického hnutia a vojaka telom i dušou, nášmu čitateľovi predstavila autobiografia *Tažení v Rusku 1941-1945*. Ďalší, u nás doposiaľ nepublikovaný text *Planúce duše*, vznikol počas vojny a pred ňou.

Introspektívny náhľad do svojich myšlienok sám plukovník neskôr sformoval do podoby, ktorú objavil španielsky liberál Gregorio Marañón. Hoci nezdíeľal Degrelleho politické zmýšľanie, hĺbku myšlienok obsiahnutých v *Almas Ardiendo* dokázal oceniť s nadšením. Nie je ťažké si povšimnúť nápadné paralely medzi lyrickými pasážami jeho pamäti a metaforami, pomocou ktorých sa v *Planúcich dušiach* snaží zachytiť všetko subjektívne zásadné. Loví (ne)nápadné prejavy ľudskosti, rozdáva im pravé mená, kladie na ne dôraz primeraný významu, zlyhania neospravedľuje. Neustále pripomína osudovosť i tých najmenších rozhodnutí, ktorých plodom je trpké ovocie, ak sú špatné. „Sme svojimi pánni. Môžeme sa zrútiť do priepasti, alebo ísť popri nich, znovu vystúpať, alebo ich minúť. Všetkému sa dá vyhnúť a všetko môže byť učené.“ Skromné dávanie sa, odhodlane a s čistým úmyslom. Toto krédo

rezonuje každou z osemnástich kapitol. Obdivuhodná, úprimná hĺbka viery autora, v texte všadeprítomná, napodiv vôbec nepôsobí rušivo. „*Ľudskú spoločnosť netvorí mračno nahnevaných a roztržitých komárov, poletujúcich vzduchom podľa svojho záujmu a nálady. Je to veľký, citlivý celok, ktorý anarchia činí neplodným alebo nebezpečným, kým poriadok a súlad mu dávajú neobmedzené možnosti.*“ Odkaz idealistu túžiaceho po Európe národov bez pachute šovinizmu, je aj s odstupom času stále aktuálny. Možno v ňom objavíť sklamaného muža donúteného svoj pohnutý život dožiť v španielskom exile. Cez to všetko však jeho dielom presvitá plamienok nádeje. „*Byť trpezlivý znamená čakať s prstom na spúšti, ako sa číha na korisť, až príde naša chvíľa, znamená to stavať každý deň svoje činy len v poriadku a rovnováhe, z veľkých stavebných kameňov, ktoré stavbu udržia.*“

Jozef Benedikovič

jozef.benedikovic@reconquista.sk

ČERVENÁ ODYSEA (5)/SEVERSKÉ KRIMI (10)/FUTURIZMUS (13)/SLO-
BODA SLOVA PO ANGLICKY (17)/ČO ZNAMENÁ POTÁPANIE? (19)/DAX-
NEROV POSLEDNÝ SÚD (24)/KALENDÁRIUM (25)/POCHODUJ, ALEBO
ZOMRI (27)/IANVA - CANONE EUROPEO (29)/PLANÚCE DUŠE (31)

redakcia@reconquista.sk
www.reconquista.sk